

Lp.	Podmiot zgłaszający uwagę	Jednostka redakcyjna projektu/ Strona uzasadnienia/ Pkt OSR	Treść uwagi oraz propozycja zmiany	Stanowisko MS
-----	------------------------------	--	------------------------------------	---------------

Projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz ustawy – Kodeks postępowania cywilnego (UD30)				
Uwagi ogólne				
1.	NRA	Art. 1 pkt 1	Sprzeczność pomiędzy zastrzaniem przepisów o testamentie ustnym a wprowadzeniem liberalnego rozwiązania w postaci testamentu ustnego audiowizualnego	
Uwagi do projektu ustawy				
1.	NRA	Art. 1 pkt 1 - art.. 952 § 2 K.c.	Niezasadne wykreślenie osób trzecich z kręgu podmiotów mogących spisać oświadczenie testatora. Rekomendowane pozostawienie „osoby trzeciej” w treści art.. 952 § 2 k.c.	
2.	NRA	Art. 1 pkt 1 - art.. 952 § 1 ¹ oraz § 4 K.c.	Niedoszacowanie ryzyka związanego z wykorzystaniem nowych technologii, tzw. sztucznej inteligencji, „deepfake” w fałszowaniu testamentów audiowizualnych oraz wynikających z tego zagrożeń dla pewności obrotu prawnego i toku postępowań sądowych w sprawach spadkowych. Rekomendowane usunięcie § 1 ¹ oraz § 4 z nowelizowanego art. 952 k.c.	
3.	NRA	Art. 2 pkt 2 - art. 654 K.p.c.	j.w. - Rekomendowana rezygnacja z nowelizacji art. 654 K.p.c. Brak uwzględnienia, iż pod względem technicznym przepisy tego rozdziału K.p.c. nie przystają do rzeczywistości, jaka wiąże się z wykorzystywaniem na większą skalę testamentów ustnych audiowizualnych.	

Lp.	Podmiot zgłaszający uwagę	Jednostka redakcyjna projektu/ Strona uzasadnienia/ Pkt OSR	Treść uwagi oraz propozycja zmiany	Stanowisko MS
-----	---------------------------	---	------------------------------------	---------------

Uwagi do uzasadnienia projektu				
1.	NRA	s. 5	Twierdzenie, iż nowelizacja art. 952 § 1 K.c. „wykluczy (...) ostatecznie tzw. subiektywne ujęcie przestanki obawy rychłej śmierci” nie znajduje potwierdzenia w treści proponowanej nowelizacji. Taka interpretacja może nie znaleźć aprobaty w doktrynie i judykaturze.	
2.	NRA	s. 5-6	Uzasadnienie wskazuje od tego, że nowelizacja prawa szwajcarskiego nie weszła w życie. Nie wywiedziono stąd jednak logicznego wniosku, iż brak jest sprawdzonych rozwiązań w zakresie zastosowania testamentu audiowizualnego, a więc jego wprowadzenie w Polsce jest obarczone istotnym ryzykiem.	
3.	NRA	s. 7	Uzasadnienie abstrahuje od stanu świadomości i pytań o racjonalność działań testatora podejmowanych w ostatnich chwilach życia testatora, a także od możliwości sporządzenia testamentu w formie zwykłej zanim pojawi się jakiegokolwiek zagrożenia dla życia.	
4.	NRA	s. 7-8	Błędne stwierdzenie jakoby sporządzenie testamentu audiowizualnego dokonywać się miało „przy braku uszczerbku dla oceny wiarygodności faktu testowania i stwierdzenia treści testamentu”. Projekt pomija istotne zagrożenia związane z fałszowaniem takiego rodzaju testamentu przy użyciu nowych technologii. Ponadto w sposób niebezpieczny upraszcza to, że rozwojowi środków technicznych towarzyszy „rozwój środków pozwalających na weryfikację autentyczności i integralności zarejestrowanych w ten sposób treści”. Tymczasem trudno jest przewidzieć dalszy rozwój nowych technologii takich jak „deepfake” oraz dostępnych w przyszłości sposobów na weryfikację tego typu wytworów.	

Lp.	Podmiot zgłaszający uwagę	Jednostka redakcyjna projektu/ Strona uzasadnienia/ Pkt OSR	Treść uwagi oraz propozycja zmiany	Stanowisko MS
5.	NRA	s. 8-9	Uznanie, że „środkiem ochrony rzeczywistej woli testatora powinno być – na zasadach ogólnych – dokładne badanie przez sąd jego stanu świadomości i swobody z chwili testowania (...) oraz technicznego sposobu jego sporządzenia” pomija kwestię, iż do stwierdzenia tych okoliczności niezbędne będzie korzystanie z licznych opinii biegłych, niekiedy także rzadkich specjalności. Powyższe spowoduje zaś znaczące przedłużenie czasu rozpoznawania spraw spadkowych.	
6.	NRA	s. 10	Projekt wskazując na „zbędność osoby trzeciej” w spisaniu oświadczenia testatora pomija to, iż świadkowie mogą być np. osobami starszymi lub schorowanymi lub też z innych względów mieć znaczące trudności ze spisaniem treści testamentu ustnego.	
7.	NRA	s. 13	Niebezpieczeństwo dopuszczenia do nagrywania oświadczenia testatora przez osobę trzecią, w tym także beneficjenta testamentu. Istotne ryzyko nacisków i ograniczenia swobody testowania.	
8.	NRA	s. 13	Błędne stwierdzenie, iż ryzyko nadużyć w przypadku testamentu ustnego audiowizualnego jest mniejsze niż w przypadku testamentu ustnego. Pomija m.in. to, że jednej osobie nagrywającej testatora może być łatwiej sfałszować nagranie lub wpłynąć na testatora niż trzem świadkom testamentu ustnego sfałszować testament ustny i zgodnie fałszywie zeznawać przed sądem.	
Uwagi do Oceny Skutków Regulacji				
1.				